ISSN 2078-6794. Вісник Львівського університету. Серія мист-во. 2026. Вип. 28. С. 35–44
Visnyk of the Lviv University. Series Art Studies. Issue 28. P. 35–44

УДК 92.091(477)"16"
DOI: http://dx.doi.org/10.30970/vas.28.2026.35-44

УКРАЇНСЬКА ДРАМА XVII СТ.: ВІД НАУКОВОГО ОСМИСЛЕННЯ ДО СЦЕНІЧНОГО ВІДРОДЖЕННЯ (ЗА МОНОГРАФІЄЮ ЛІДІЇ КОРНІЙ “УКРАЇНСЬКА ШКІЛЬНА ДРАМА ЕПОХИ БАРОКО”)

Наталія СИРОТИНСЬКА

ORCID: https://orcid.org/0000-0001-9524-4574
Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра музикознавства та хорового мистецтва,
вул. Валова, 18, Львів, Україна, 79005
e-mail: nsyrotynska@gmail.com

Осмислено значення монографії Лідії Корній *“Українська шкільна драма епохи Бароко: специфіка і драматургічна роль музичного компонента”* як підсумкового результату багаторічних досліджень, присвячених українській музично-драматичній культурі XVII – першої половини XVIII ст. Видання постає ґрунтовно оновленою версією її праці 1993 р. і суттєво розширює уявлення про шкільну драму як синтетичний культурний феномен, у якому музика відігравала визначальну драматургічну й смислотворчу роль. Вивчено функціонування музичного компонента в українській шкільній драмі, розглянуте крізь призму історії духовної музики, освітніх практик, поетик і риторик ранньомодерної доби. Л. Корній аргументовано переконує, що формування шкільної драми в Україні було тісно пов’язане з адаптацією “латинської” освітньої моделі. Особливу увагу приділено визначенню ролі монодійного співу, кантів, партесної традиції та духовної пісні як джерел музичного матеріалу у шкільних драмах. Проаналізовано кілька типів музичних ремарок, що дає змогу реконструювати звучання вистав і простежити драматургічні функції музики, від створення символічних контрастів до формування емоційної напруги й характеристики персонажів. Значну роль у цьому процесі відіграє Хор, який у дусі античної традиції постає активним учасником дійства. Розглянуто публікації Володимира Рєзанова, чий науковий доробок становить фундамент для аналізу жанру драми в Україні, а також внесок Л. Корній, що суттєво розширила попередні підходи. Увагу музикознавиці зосереджено не лише на текстологічному чи жанрово-стилістичному аналізі, а й на вивченні композиційних, мелодико-ритмічних та семантичних аспектів музичних номерів у драматичних творах. *Методологія*. У процесі дослідження використано джерелознавчий, історичний, музично-теоретичний та культурологічний методи. *Наукова новизна*. Завдяки проведеному дослідженню увагу акцентовано на драмі *“Про Олексія, чоловіка Божого”* 1674 р., розглянутій у ширшому європейському контексті: від середньовічної агіографії та єзуїтського театру до оперної традиції XVII ст. Акцентовано на прем’єрі драми у стінах Львівського національного університету імені Івана Франка 2 грудня 2025 р., що відкриває перспективи для сценічного відродження української барокової драми в освітньому та культурному просторі сьогодення.

© Сиротинська Наталія, 2026

Ключові слова: Лідія Корній, Василь Сліпак, шкільна барокова драма, ірмолойний спів, канти, партесний спів, театр, українська музика, українська культура.

Постановка проблеми. 1 грудня 2025 р. у Львівському університеті відбулася важлива подія – в рамках І Міжнародної науково-практичної конференції пам'яті Василя Сліпака "Постать Митця в культурно-мистецьких процесах творення національного Міфу України" – всеукраїнська прем'єра шкільної барокової драми "Про Олексія, Чоловіка Божого"[1]. Цій події передувала публікація 2024 р. монографії Лідії Корній "Українська шкільна драма епохи Бароко: специфіка і драматургічна роль музичного компонента"[2], яка стала символічним підсумком тривалих досліджень української музикознавиці. Це видання привернуло увагу до маловідомої ділянки культури, що посідала важливе місце в соціокультурному житті українців барокової доби, і певною мірою ця постановка суголосна діяльності Василя Сліпака, який послідовно популяризував українське музичне мистецтво.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основою для публікації монографії Л. Корній у 2024 р. стало її попереднє видання "Українська шкільна драма і духовна музика XVII – першої половини XVIII ст.", опубліковане 1993 р. [6]. Натомість у презентованій праці значно розширено й поглиблено попередні висновки, введено до наукового обігу нові архівні матеріали, а також переосмислено явище шкільної драми крізь призму сучасних методологічних підходів до вивчення музично-драматичної культури барокової доби в Україні. Лідія Корній вносить до своєї публікації нові штрихи в дослідження театру, які віддавна провадили історики мистецтва й театру Д. Антонович, В. Рєзанов, С. Чарнецький, а також сучасні дослідники Р. Берест, М. Циганик, Г. Біловус, М. Гарбузюк, Р. Лаврентій, С. Роса-Лаврентій [13–15]. У наявних працях українські театральні традиції розглядають передусім у контексті націєтворення, відтак дослідження музикознавців підкреслюють роль музики як самостійного драматургічного елементу і важливого чинника формування культурної ідентичності.

Мета наукового дослідження полягає в аналізі наукової концепції монографії Лідії Корній *"Українська шкільна драма епохи Бароко: специфіка і драматургічна роль музичного компонента" (2024)*, визначенні внеску науковиці у дослідження музичної складової української шкільної драми XVII – першої половини XVIII ст. та сприянні сценічній актуалізації української барокової музично-драматичної спадщини.

Виклад основного матеріалу. Важливо зазначити, що в проміжку між обома виданнями Л. Корній опублікувала низку важливих наукових досліджень у галузі давньої української музики. Зокрема, вийшли такі праці, як "Болгарський наспів з рукописних нотолінійних Ірмолоїв України кінця XVI–XVII ст." (1998) у співпраці з Л. Дубровіною [2], "Українська музична культура. Погляд крізь віки" (2014), написана з Б. Сютою [7],

[1] URL: https://www.youtube.com/watch?v=S6xJ13FkcFE.

[2] Корній Л. Українська шкільна драма епохи Бароко: специфіка і драматургічна роль музичного компонента. Львів, 2024. 256 с.

“Джерелознавство історії української музичної культури” (2019) [3], а також авторська “Історія української музики” у трьох частинах (1996–2001) [4]. Це дало змогу дослідниці значно глибше осмислити специфіку музичного компонента шкільної драми, простежити взаємозв’язки між драматургічною та музичною структурою цього жанру, а також визначити процеси його становлення як синтетичного феномену українського бароко.

Як писав Ф. Ніцше: “Музика кожній картині, навіть кожній сцені дійсного життя і світу відразу ж дозволяє постати в зрослій значущості, зазвичай тим більшій, чим відповідніша її мелодія внутрішньому духові певного явища. На цьому ґрунтується те, що на музику можна покласти вірш як спів, зриму виставу як пантоміму, або й одне і друге як оперу” [8, с. 106–107]. На жаль, в Україні оперний жанр з’являється доволі пізно, проте в XVII ст. у середовищі українського шкільництва постає шкільна драма. Цей жанр був обов’язковим елементом навчання й ґрунтувався на інтерпретації біблійних та міфологічних сюжетів у віршованій формі, участі хору, рідше – на використанні інструментальних інтермедій чи танців.

Як пише Лідія Корній: “Поява в Україні професійного театру зумовлена адаптацією українськими діячами певних засад «латинської» системи освіти. У навчальні програми католицьких закладів входили сім вільних наук, і серед них поетика, риторика й музика. З цими предметами був пов’язаний шкільний театр. Викладачі писали п’єси й виставляли їх силами студентів. З кінця XVI ст. православні школи в Україні почали переймати цей досвід… Однак зазначимо, що в період визвольної боротьби народу та пробудження національної свідомості українські діячі, адаптуючи «латинські» здобутки в освіті, дбали про збереження й розвиток православних традицій” [5, с. 16].

Важливим прототипом шкільної вистави була панегірична декламація “Просфонима”, якою учні Львівської братської школи вітали Київського митрополита Михайла Рогозу в 1591 р. У цій виставі “отроки трьох Ликів (Хорів)” по черзі декламували віршовані тексти. Такий поділ на “лики” свідчить про зв’язок зі співною літургійною практикою, як і велика кількість лексичних зворотів гимнографічних текстів [10]. У такий спосіб проникнення сакральної образності чи відповідних лексичних рядів у світські жанри, зокрема у шкільну драму, стало звичною практикою.

Цей аспект часто виділяє Л. Корній під час ретельного аналізу вибраних драм, водночас підкреслюючи значущість ремарок із використанням літургійних піснеспівів. Варто також зазначити, що в Європі на основі діалогізованих фрагментів літургійних текстів з’явився жанр середньовічної містерії. Це були динамічні вистави, що ставилися на міських площах і розважали глядачів здебільшого різдвяними та великодніми сюжетами. Подібно до цього, церковнослов’янські тексти православного обряду містили елементи прямої мови, що відображало тенденцію до персоніфікації сакрального образу і резонувало з поширенням в Україні досвіду єзуїтських шкільних вистав.

Подібно до західноєвропейської практики, пряму мову найчастіше простежують у Різдвяних та Великодніх службах:

– Несумнися о мнѣ мати, видящи яко младенца.
ірмос 9-ї пісні канону, повечір'я Різдва Христового

– Господь рече къ мнѣ: сынъ мой єси ты азъ днесь родих тя.
прокимен, предпр. Різдва Христового

– О чадо сладчайшеє, како питаю тя питающего,
како держу тя держащаго всяческая.
ірмос 9-ї пісні канону, предпр. Різдва Христового

– Се глаголетъ Іосифъ къ Дѣвици:
Маріє, что дѣло се, єже в тебѣ вижду,
Недоумію и удивляюся.
тропар, предпр. Різдва Христового

– Кий тя образ, Іудо, предателя Спасу соділа?
сідален після 6-го антифону страстей Великої П'ятниці

– Сія глаголет Господь іудеом: людіє мої, что сотворих вам?
12-й антифон страстей Великої П'ятниці

– Ангел вопіяше благодатній: Чистая Діво, радуйся!
задостойник Пасхи

Добра обізнаність українців у гимнографічному репертуарі пов'язана зі створенням наприкінці XVI ст. та поширенням нотолінійних літургійних збірників, ірмологіонів, які містили найчастіше вживані в обряді піснеспіви повного літургійного року. Крім того, практика навчання всіх українських дітей за ірмологіонами також сприяла добрій обізнаності усіх верств суспільства в монодійному репертуарі, а відтак його цитування в шкільних драмах було природним і впізнаваним. Усе це зумовило активне поширення збірників, значну частину яких збережено дотепер [12].

Вагомість сакральної монодії, як і інших жанрів духовної музики в шкільній драмі, аргументовано розкриває Л. Корній у першому розділі монографії "Українська духовна музика кінця XVI – середини XVIII ст. як джерело музичного складника української шкільної драми". Таким чином, уже на початку читач ознайомлюється з розвитком духовних жанрів від середньовічного давньокиївського співу, церковної монодії за нотолінійними ірмологіонами XVI – середини XVIII ст., партесного співу, духовних пісень та кантів в одноголосих чи триголосих записах. Усі перелічені жанри тісно пов'язані з текстом, що впливало на музичну форму, розбудовувало лексичний словник як виконавців, так і слухачів, а також привносило певний естетичний акцент. Зазначені якості були важливими для сприйняття в Україні перших паростків драматургії, а опанування в навчальних закладах курсів поетики й риторики, античної теорії та драми дало змогу за короткий час адаптувати жанр шкільної драми. Про це йдеться в другому розділі монографії "Українські латиномовні курси поетики про драму і роль у ній музичного чинника". Вагома роль музичного чинника підтверджується завдяки численним ремаркам, зміст яких містить інформацію про характер музичного звучання. Л. Корній

виокремлює три види ремарок, детально описаних у третьому розділі "Ремарки про музику в українських шкільних драмах".

Уся наведена інформація готує читача до знайомства з основною частиною книги, зокрема з ґрунтовним аналізом драм різних жанрів із реконструкцією музичної складової та врахуванням фабул, ідейних засад і релігійно-християнських постулатів, яких дотримувалися давні драматурги. Відтак у четвертому розділі "Музичний компонент у драмах різних жанрів" розглянуто особливості різдвяної драми, великодньої драми, драми-міракля, мораліте, повчальної драми, історичної драми, інтермедії (інтерлюдії), а також із підсумковим підрозділом "Специфіка драматургічних функцій музичного компонента в українській шкільній драмі".

Вербальні віршові тексти музичних номерів українських шкільних драм подано переважно за публікаціями Володимира Рєзанова (1867–1936), який був одним із перших дослідників історії української драми і вивчав цей жанр у контексті історії театру, лінгвістичного джерела та явища культури. Він розробив жанрово-стилістичний підхід до аналізу шкільних драм, які трактував як окремий драматургічний жанр, що постав під впливом єзуїтського театру, тож досліджував його порівняно із західноєвропейською драмою, середньовічними поетиками тощо.

Рєзанов В. зібрав, систематизував і опублікував тексти національних шкільних драм у багатотомному виданні "Драма українська. Старовинний театр український". У першому випуску 1926 р. він анонсував такий зміст великої кількості публікацій: I. Сценічні вистави у Галичині; II. Теорія драми в шкільних латинських піїтиках як устаткована сцена (з малюнками); III. Шкільні дійства великоднього циклу; IV. Шкільні дійства великоднього циклу; V. Драми про святих; VI. П'єси характеру "мораліте"; VII. Драми на історичні сюжети; VIII. Українська драма в Росії (п'єси Сим. Полоцького, Іс. Хмарного, Одровонс-Махалевича та ін.); IX. Як почалася на Вкраїні драма побутова (інтермедії та інтерлюдії) [9].

Цікаво, що в цьому ж виданні В. Рєзанов зазначає вирішальну роль шкільництва в розвитку драми, керуючись свідченням православного богослова Івана Вишенського: "Але опинившися українське громадянство під культурним упливом Польщі та европейського Заходу, доволі рано зазнайомилося з драмою, як з явищем занесеним і з захопленням поставилось до сценічних видовищ. Той самой І. Вишенський, наприкінці XVI віку, закидає громадянству, що по львівських школах «трудитися в церкві не хочуть; тільки комедії строють і играють». Отже школа стає, таким чином, за провідника театру на Вкраїну" [9, с. 13].

Одним із аспектів дослідження В. Рєзановим текстів шкільної драми була фіксація в них особливостей староукраїнської мови в її розмовному варіанті. Відтак праця Л. Корній суттєво доповнила дослідження В. Рєзанова, зосередившись на функціонуванні музичного компонента в шкільній драмі. На основі музичних номерів вибраних драм різних жанрів дослідниця вивчає їх композицію, мелодико-ритмічні структури в поєднанні з віршовими розмірами та інші форми взаємозв'язку музики і тексту, що разом підкреслюють смислові та емоційні акценти змісту. Л. Корній розглядає також музичне відображення

персонажів і функцію хору, який, відповідно до античної традиції, був повноцінним учасником дійства, що, ймовірно, й визначило написання в монографії цього терміна з великої літери.

Багатоголосе звучання хору порівняно з унісонним виконанням монодійних фрагментів виконувало також важливу естетичну функцію. Це створювало контраст, формувало об'ємний звуковий простір і, відповідно, захоплювало слухачів.

Корній Л. окремо зазначає музичні жанри, виконувані в сюжеті, а також ймовірних авторів, як, наприклад, на с. 79: "Як зазначено в ремарці, цей музичний номер співали на мелодію іншого канта", "Коли дождусь я весела ведра". Його текст (а можливо й мелодія) належить Феофану Прокоповичу [5, с. 79].

Аналітичні спостереження над кожною драмою, її змістом і розвитком персонажів широко проілюстровано фрагментами текстів і нотними прикладами. Це увиразнює взаємодію музики і поетичного слова в контексті розгортання сюжету, а також підкреслює виразну тяглість дослідницького поступу В. Рєзанова і Л. Корній. У такій взаємодії виокремлено багатовимірність шкільної драми як культурного феномену, що поєднує різні структурні складові, а також відкриває можливості для подальшого аналізу.

Отже, варто зазначити активне поширення окремих сюжетів у межах європейського простору і швидку реакцію українських митців. Зокрема, особливу популярність здобуло "житіє св. Олексія", відоме з часів Середньовіччя. З XIV ст. цю тему активно поширювали у Франції, Італії, Іспанії, Німеччині, Польщі. Вона є в основі єзуїтських міраклів, звідки, ймовірно, потрапила і до України [5, с. 145].

Цікаво зазначити, що саме цей сюжет став основою для створення однієї з найвідоміших та найзнаковіших в історії музики європейських опер, написаних на замовлення Барберіні та поставлених їхнім коштом. Опера "Святий Олексій" Стефано Ланді на лібрето Джуліо Роспільозі (майбутнього папи Климента IX) була першою оперою на історичну тему, і тут чи не вперше в історії жанру з основною сюжетною лінією органічно поєднуються ще дві, містична та комедійна, а вступна *sinfonia* (три скрипки та посилена група *continuo*) передбачає розвиток незалежної оперної увертюри [11, с. 81]. Прем'єра опери відбулася 23 лютого 1632 р., а в 1674 р. у Києво-Печерській лаврі вийшла друком драма "Про Олексія, чоловіка Божого" невідомого автора. Ймовірно, цього ж року її поставили в Києво-Могилянській академії.

У сюжеті української драми *"Олексій, чоловік Божий"* втілено синтез візантійської агіографії та західноєвропейського мислення. В основі драми – конфлікт духовних пошуків сина римського сенатора Олексія на тлі спокус світського життя, що надає твору драматичного напруження й символічної глибини. Події драми розгортаються в оздобі монодійних наспівів, кантів та світської інструментальної музики, що разом відтворює різні середовища конфлікту. Таким чином, упродовж розгортання сюжету спостерігаємо позицію Ангелів (Рафаїл, Гавриїл, Михаїл) та алегоричних персонажів (Цнота і Убозтво), які закликають Олексія до праведного життя. Водночас античні богині (Юнона і Фортуна) зваблюють світськими багатствами, а батьки

(Евфиміян та Аглаїс) наполягають на одруженні. Кожне змістове середовище увиразнене музичними засобами, що посилює контраст і драматичну напругу та проявляється у протистоянні персонажів та внутрішньому сум'ятті Олексія на межі вибору.

Важливо зазначити, що саме ця вистава символізувала буквальне повернення шкільної драми до навчального середовища сьогодення. Така подія вперше відбулася у стінах Львівського національного університету імені Івана Франка 1 грудня 2025 р. У рамках *П'ятого конкурсу молодих вокалістів імені Василя Сліпака* відбулася прем'єра вищезазначеної драми "Про Олексія, чоловіка Божого".

Висновки. Факт залучення студентів до постановки барокової драми XVII ст. є вагомим свідченням значущості давньої української традиції, яка отримала шанс на відродження і подальше культивування. Ця прем'єра також засвідчила особливу актуальність праці Л. Корній і зростання зацікавлення українською культурою, зокрема бароковою, розквіт якої, за спостереженням дослідниці, варто пов'язувати з тогочасною системою освіти. Водночас спудеї не просто вивчали поетику, риторику, хоровий спів, нотну грамоту, а й "мали змогу на практиці вистав удосконалювати свої знання й мистецькі навички. Синтез мистецтв, притаманний шкільним виставам, як слушно зазначає авторка, був характерною особливістю стилю Бароко" [5, с. 234]. І не викликає сумнівів твердження, що саме шкільний театр "став предтечею українського музично-драматичного театру в XIX столітті" [5, с. 236].

Відтак репертуар шкільних драм є чудовим прикладом для вивчення культурно-мистецьких граней доби, барокової поетики, мовних особливостей, музичних жанрів, а також впливу античної та християнської образності на драматичну творчість.

Список використаної літератури та джерел

1. Антонович Д. Триста років українського театру. 1619–1919. Прага, 1925. 272 с.
2. Болгарський наспів з рукописних нотолінійних ірмолоїв України кінця XVI – XVII ст. [Ноти] / упоряд. Л. П. Корній, Л. А. Дубровіна. Київ, 1998. 325 с.
3. Корній Л. Джерелознавство історії української музичної культури. Київ, 2019. 312 с.
4. Корній Л. Історія української музики : у 3 ч. Київ ; Харків ; Нью-Йорк : М. П. Коць, 1996–2001.
5. Корній Л. Українська шкільна драма епохи Бароко: специфіка і драматургічна роль музичного компонента. Львів, 2024. 256 с.
6. Корній Л. Українська шкільна драма і духовна музика XVII – першої половини XVIII ст. Київ, 1993. 184 с.
7. Корній Л., Сюта Б. Українська музична культура. Погляд крізь віки. Київ, 2014. 592 с.
8. Ніцше Ф. Народження трагедії. Невчасні міркування I–IV / пер. з нім. Катерина Котюк і Олег Фешовець. Львів, 2022. 624 с.
9. Рєзанов В. Драма українська: Старовинний театр український. Київ, 1926. Вип. 1. 202 с.

10. Сиротинська Н. “Просфонима” Львівського братства та її прочитання в контексті сакральної гимнографії. *Просфонима: текст і контекст* ; *ЛНУ ім. Івана Франка*. Львів, 2013. Вип. 4. С. 52–65.

11. Чекан Ю. Світ, котрий насправді є… Оперний театр в інфраструктурі музичного життя. Львів, 2024. 236 с.

12. Чарнецький С. Історія українського театру в Галичині. Нариси, статті, матеріали / упоряд. Б. Козак, Р. Лаврентій, Р. Пилипчук. Львів, 2014. 584 с.

13. Циганик М., Берест Р. Трансформація української національної ідеї в діяльності українських національних колективів від Княжих часів до початку ХХ століття. *Вісник Львівського університету. Серія : Мистецтвознавство*. Львів, 2025. Вип. 27. С. 232–244.

14. Циганик М., Біловус Г. Культурно-мистецькі виміри початку третього тисячоліття: хроніка наукової події. *Вісник Львівського університету. Серія : Мистецтвознавство*. Львів, 2025. Вип. 26. С. 344–349.

15. Harbuziuk M., Lavrentii R., Rosa-Lavrentii S., Roy U., Tsyhanyk M. Establishment and Development of University Theatre Studies in Ukraine: History and Present Time. *Herança – History, Heritage and Culture journal.* 2024. Vol. 7, No. 1. P. 154–164.

References

1. Antonovych, D. (1925). Trysta rokiv ukrainskoho teatru Триста років українського театру. 1619–1919 [Three Hundred Years of Ukrainian Theater. 1619–1919]. Prague [in Ukrainian].

2. Kornii, L. P., Dubrovina, L. A. (1998). Bolharskyi naspiv z rukopysnykh notoliniinykh irmoloiv Ukrainy kintsia XVI–XVII st. [The Bulgarian Chant from Manuscript Staff-Notated Irmologia of Ukraine of the Late 16th–17th Centuries. Musical Scores]. Kyiv [in Ukrainian].

3. Kornii, L. (2019). Dzhereloznavstvo istorii ukrainskoi muzychnoi kultury [Source Studies of the History of Ukrainian Musical Culture]. Kyiv [in Ukrainian].

4. Kornii, L. 1996–2001. Istoriia ukrainskoi muzyky [History of Ukrainian Music] : in 3 parts. Kyiv ; Kharkiv ; New York [in Ukrainian].

5. Kornii, L. (2024). Ukrainska shkilna drama epokhy Baroko: spetsyfika i dramaturhichna rol muzychnoho komponenta [Ukrainian School Drama of the Baroque Era: Specific Features and the Dramaturgical Role of the Musical Component]. Lviv [in Ukrainian].

6. Kornii, L. (1993). Ukrainska shkilna drama i dukhovna muzyka KhVII – pershoi polovyny KhVIII st. Ukrainian School Drama and Sacred Music of the 17th – first Half of the 18th Century [Ukrainian school drama and sacred music of the 17th – first half of the 18th centuries]. Kyiv [in Ukrainian].

7. Kornii, L., Siuta, B. (2014). Ukrainian Musical Culture: A View through the Centuries [Ukrainian Musical Culture. A Look Through the Ages]. Kyiv [in Ukrainian].

8. Nietzsche, Fr. (2022). Narodzhennia trahedii. Nevchasni mirkuvannia I–IV [The Birth of Tragedy; Untimely Meditations I–IV]. Translated from German by Kateryna Kotiuk and Oleh Feshovets. Lviv [in Ukrainian].

9. Riezanov, V. (1926). Drama ukrainska: Starovynnyi teatr ukrainskyi [Ukrainian Drama: The Ancient Ukrainian Theatre]. Kyiv, 1 [in Ukrainian].

10. Syrotynska, N. (2013). “Prosfonyma” Lvivskoho bratstva ta ii prochytannia v konteksti sakralnoi hymnohrafii [Prosphonima of the Lviv Brotherhood and Its Interpretation in the Context of Sacred Hymnography]. *Prosphonima: Text and Context*. Lviv, 4, 52–65 [in Ukrainian].

11. Chekan, Yu. (2024). Svit, kotryi naspravdi ye… Opernyi teatr v infrastrukturi muzychnoho zhyttia [The World That Truly Exists… Opera Theatre within the Infrastructure of Musical Life]. Lviv [in Ukrainian].

12. Charnetskyi, S. (2014). Istoriia ukrainskoho teatru v Halychyni. Narysy, statti, materialy [History of Ukrainian theater in Galicia. Essays, articles, materials] / uporiad. B. Kozak, R. Lavrentii, R. Pylypchuk. Lviv [in Ukrainian].

13. Tsyhanyk, M., Berest, R. (2025). Transformatsiia ukrainskoi natsionalnoi idei v diialnosti ukrainskykh natsionalnykh kolektyviv vid Kniazhykh chasiv do pochatku KhKh stolittia [Transformation of the Ukrainian national idea in the activities of Ukrainian national collectives from the Princely times to the beginning of the 20th century]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriia : Mystetstvoznavstvo*. Lviv, 27, 232–244 [in Ukrainian].

14. Tsyhanyk, M., Bilovus, H. (2025). Kulturno-mystetski vymiry pochatku tretoho tysiacholittia: khronika naukovoi podii [Cultural and artistic dimensions of the beginning of the third millennium: a chronicle of a scientific event]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriia : Mystetstvoznavstvo.* Lviv, 26, 344–349 [in Ukrainian].

15. Harbuziuk, M., Lavrentii, R., Rosa-Lavrentii, S., Roy, U., Tsyhanyk, M. (2024). Establishment and Development of University Theatre Studies in Ukraine: History and Present Time. *Herança – History, Heritage and Culture journal*, 7, 1, 154–164 [in English].

UKRAINIAN DRAMA OF THE 17TH CENTURY: FROM SCHOLARLY INTERPRETATION TO STAGE REVIVAL (BASED ON LIDIIA KORNII'S MONOGRAPH "UKRAINIAN SCHOOL DRAMA OF THE BAROQUE ERA")

Nataliia SYROTYNSKA

Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Musicology and Choral Art,
18 Valova Str., Lviv, Ukraine, 79005
e-mail: nsyrotynska@gmail.com

The article examines the significance of Lydia Kornii's monograph Ukrainian School Drama of the Baroque Era: Specifics and Dramatic Role of the Musical Component as the culmination of many years of research devoted to Ukrainian musical and dramatic culture of the 17th and first half of the 18th centuries. The publication is a thoroughly updated version of her 1993 work and significantly expands the understanding of school drama as a synthetic cultural phenomenon in which music played a decisive dramaturgical and meaning-creating role. The functioning of the musical component in Ukrainian school drama is studied through the prism of the history of sacred music, educational practices, poetics, and rhetoric of the early modern period. L. Korniy convincingly argues that the formation of school drama in Ukraine was closely linked to the adaptation of the "Latin" educational model. Particular attention is paid to defining the role of monodic singing, cantatas, the part-singing tradition, and spiritual songs as sources of musical material in school dramas. Several types of musical remarks are analyzed, allowing us to reconstruct the sound of the performances and trace the dramaturgical functions of music-from the creation of symbolic contrasts to the formation of emotional tension and characterization. The choir plays a significant role in this process,

which, in the spirit of ancient tradition, is an active participant in the action. The publications of Volodymyr Rezanov, whose scientific work formed the basis for the analysis of the drama genre in Ukraine, and the contribution of L. Korniy, which significantly expands previous approaches, are considered. The musicologist focuses not only on textual or genre-stylistic analysis, but also on the study of compositional, melodic-rhythmic, and semantic aspects of musical numbers in dramatic works. *Methodology.* The research uses source studies, historical, music-theoretical, and cultural studies methods. *Scientific novelty*. Thanks to the research, attention is focused on the 1674 drama "About Alexei, Man of God," considered in a broader European context-from medieval hagiography and Jesuit theater to the opera tradition of the 17th century. Emphasis is placed on the premiere of the drama at the Ivan Franko National University of Lviv on December 2, 2025, which opens up prospects for the revival of Ukrainian Baroque drama in today's educational and cultural space.

Keywords: Lydia Kornii, Vasyl Slipak, school Baroque drama, irmoloy singing, cantatas, part singing, theater, Ukrainian music, Ukrainian culture.

Стаття надійшла до редколегії 17.08.2026 р.
Прийнята до друку 21.10.2026 р.
Опублікована 11.11.2026 р.